

**Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH**

**Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ**

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

Број: 01-02-03-13-283/20
Р: 08-04; 010-04/20

**ИЗВЈЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО
И ВОДОПРИВРЕДУ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
за период 1. јануар – 31. децембар 2019. године**

Брчко, јула 2020. године

САДРЖАЈ

<u>НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ</u>	3
<u>1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА</u>	6
<u>2. УВОД</u>	8
<u>3. ОПШТИ ДИО</u>	8
<u>4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ</u>	10
<u>5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ</u>	10
<u>6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ</u>	12
<u>6.1. РУКОВОДСТВО И СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА</u>	12
<u>6.2. ПЛАН И РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАНОМ ПРЕДВИЂЕНИХ ЗАДАТАКА</u>	13
<u>6.3. ПРИХОДИ И ПРИМИЦИ</u>	14
<u>7. Планирање и извршење текућих издатака</u>	15
<u>7.1.1. Издаци за бруто плате и накнаде</u>	16
<u>7.1.2. Издаци за набавку материјала и ситног инвентара</u>	16
<u>7.1.3. Издаци за услуге превоза и горива</u>	16
<u>7.1.4. Издаци за текуће одржавање</u>	17
<u>7.1.5. Уговорене услуге</u>	17
<u>7.1.6. Текући грантови</u>	19
<u>7.2. БУЏЕТ КАПИТАЛНИХ ПОТРЕБА</u>	23
<u>7.3. ГОДИШЊИ ПОПИС СРЕДСТАВА И ОБАВЕЗА НА ДАН 31.12.2019. ГОДИНЕ</u>	23
<u>7.4. ОСТАЛИ НАЛАЗИ</u>	25
<u>8. КОМЕНТАР</u>	25
<u>9. ПРИЛОЗИ</u>	26

**Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH**

**Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ**

Islahijet 8., telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ

ШЕФУ ОДЈЕЉЕЊА

НЕЗАВИСНО РЕВИЗОРСКО МИШЉЕЊЕ

Предмет ревизије

Извршили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду (у даљем тексту: Одјељење) за период **1. јануар – 31. децембар 2019.** године, те ревизију усклађености пословања с важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност руководства

Шеф Одјељења је одговоран за финансијско пословање Одјељења и усклађеност пословања из своје надлежности с важећим законским и другим прописима, програмом рада и одобреним позицијама буџета. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за спречавање и откривање материјално значајних грешака у финансијском пословању, као и примјереност понашања ревидираног Одјељења над средствима и имовином која му је дата на управљање.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијском пословању на основу извршене ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 18/18, пречишћени текст) и Одлуком о преузимању, примјењивању и објављивању превода оквира Међународних стандарда ВРИ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 31/18). Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијско пословање не садржи материјално значајне погрешке, те да је пословање усклађено с важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује спровођење поступка ради прибављања ревизорских доказа о усклађености финансијског пословања са законским и другим релевантним прописима, одобреним и извршеним позицијама буџета и извршавање послова из своје надлежности. Избор поступка је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика настанка материјално значајних погрешака у финансијском пословању. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за презентацију финансијског пословања, ради

осмишљавања ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима и задовољавају стандарде ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизорско мишљење.

Основ за изражавање мишљења

- Издаци за подстицај за унапређивање пољопривредне производње за 2019. годину извршени су у износу од 10.479.964,95 КМ (економски код 614500 - Субвенције приватним предузећима и предузетницима). Правилник за остваривање подстицаја у пољопривредној производњи за 2019. годину је донесен знатно након законом прописаног рока, без јасно утврђених услова и неопходне документације за признавање подстицаја. Као и претходних година, документовање чињеничног стања за производње започете и окончане прије доношења буџета и Правилника о подстицајима у 2019. години, вршено је сачињавањем привремених записника са критеријумима који су важиви за претходну годину. Комисија за интерну контролу, с обзиром на њено касно формирање, у већини случајева због завршетка процеса производње не излази на терен и није у могућности вршити утврђивање чињеничног стања и контролу рада комисија за подстицај на терену. Није успостављена накнадна контрола код праћења периода посједовања свих врста подстицаја за капиталне инвестиције, ради документовања намјенског коришћења одобрених средстава, како је то прописано чланом 18 Правилника.
- Нису успостављени мјерљиви параметри за оцјену остваривања законом утврђених циљева подстицаја, нити су дефинисани приоритети у подстицају појединих врста производње, тако да се мјерење ефеката подстицаја своди на финансијско извршење одобреног буџета. Одјељење није вршило анализу уложених средстава, односно није утврдило степен реализације циљева дефинисаних чланом 3 Закона о подстицају у пољопривредној производњи (стварање и унапређивање комерцијалне пољопривредне производње, задржавање становништва на селу и укупни рурални развој у Брчко дистрикту БиХ).
- Издаци за уговоре о повременим и привременим пословима реализовани су у износу од 188.489,80 КМ, на основу уговора о посебним пословима који се углавном односе на послове који су систематизовани у организационом плану а укупно трајање периода ангажовања појединих лица је дужи од године дана. Одјељење није доказало изузетне околности и без адекватног образложења извршено је ангажовање деветнаест (19) лица за обављање посебних послова у 2019. години, који у односу на шездесет четири (64) запослена у Одјељењу, значајно премашује ограничење од 10%. Правилник о раду није прописао начин избора извршилаца и утврђивање накнаде за послове, тако да су уговори закључивани без постојања претходно дефинисаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело транспарентности у поступку избора извршилаца и утврђивања висине накнаде.

- **Попис средстава, потраживања и обавеза на дан 31. 12. 2019. године није извршен у складу са Упутством о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу прописаног рока, свеобухватности и објективности пописа, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза као и процјењивања могућности наплативости потраживања.**

Мишљење с резервом

По нашем мишљењу, осим могућих ефеката напомена датих у претходном пасусу, финансијско пословање Одјељења у току 2019. године, у материјално значајним аспектима било је усклађено с важећом законском регулативом.

Замјеници главног ревизора
Амра Илић, дипл. ек.

Мр сц. Саво Грујић, дипл. ек.

Главни ревизор
Некир Суљагић, дипл. ек.

1. РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Извршеном ревизијом финансијског пословања Одјељења за 2019. годину, констатовали смо одређени број пропуста и неправилности, а ради отклањања истих, дали смо следеће препоруке:

- Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији препорука датих у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања.
- Потребно је, ради ефикаснијег пословања, успоставити систем интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења.
- Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.
- Потребно је предузети активности на спровођењу Средњорочног програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015–2020. година.
- Потребно је ефикасно располагати средствима одобреним Буџетом за 2019. годину, како је то предвиђено чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, односно динамику реализације одобрених буџетских средстава ускладити са предвиђеним активностима у Плану рада Одјељења за 2019. годину.
- Потребно је, приликом израде буџета, придржавати се горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета.
- Одјељење треба да унаприједи интерне контроле у погледу јасних и транспарентних евиденција везаних за употребу мотоцикла.
- Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности.
- Потребно је ангажовање лица ради обављања посебних послова вршити у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу периода ангажовања лица.
- Потребно је, приликом ангажовања лица за обављање посебних послова, досљедно поштовати Правилник о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених.
- Потребно је приликом трошења средстава репрезентације поштовати Одлуку о начину утрошка средстава за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу документовања радње поводом које настаје трошак за репрезентацију у објектима ван зграде Владе Брчко дистрикта БиХ.

- Потребно је да Одјељење иницира измјене и допуне Закона о подстицају у пољопривредној производњи у дијелу да се правилник за остваривање подстицаја може примјењивати од 1. јануара текуће године.
- Потребно је предузети активности неопходне за доношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року, са јасно утврђеним условима и неопходном документацијом за признавање права на подстицај и мјерљивим параметрима за оцјену анализе уложених средстава са степеном реализације постављених циљева, у складу са Законом.
- Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја“ спроводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.
- Потребно је утврдити чињенично стање за најмање 10% од укупно поднесених захтјева из члана 13 става 14 Правилника (захтјеви у којима је укупно кандидовани износ до 1.000,00 КМ).
- Потребно је Извјештај о раду комисије за интерну контролу сачинити најкасније до 31. јануара 2020. године, како је то предвиђено Правилником.
- Потребно је успоставити накнадну контролу код праћења периода посједовања свих врста подстицаја за капиталне инвестиције, ради документовања намјенског коришћења одобрених средстава, како је то прописано чланом 18 Правилника.
- Потребно је додјелу средстава за грантове вршити након правдања задњег одобреног гранта, без обзира на годину одобрења.
- Потребно је иницирати активности на успостављању регистра додијелих грантова од стране Владе и институција Брчко дистрикта БиХ ради ефикасније контроле, анализе и планирања додјеле грантова.
- Потребно је да Одјељење, прије закључивања уговора, правовремено обезбиједи неопходне услове за извођење радова.
- Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу свеобухватности и објективности пописа и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.
- Потребно је, досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза као и процјене могућности наплативости потраживања.
- Потребно је да Одјељење правовремено обавјештава Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације, у складу са одредбама Правилника о евиденцији сталних средстава, ситног инвентара и материјала за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ ОБАВЉЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ

2. УВОД

Обавили смо ревизију финансијског пословања Одјељења за 2019. годину на основу овлашћења датих Законом о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ, другим релевантним прописима, као и на основу Годишњег плана ревизије.

3. ОПШТИ ДИО

Одјељење је, сходно одредбама Статута Брчко дистрикта БиХ, Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ и Организационог плана Одјељења за пољопривреду, шумарство и водопривреду, надлежно за:

- унапређивање и развој пољопривреде, шумарства, узгој животиња, лов и риболов;
- режим, употребу, коришћење и заштиту вода и водотока;
- агроиндустрију;
- ветеринарску дјелатност;
- заштиту и унапређивање шума;
- рурални развој;
- и друге послове из надлежности Одјељења одређене законом и другим прописима.

За извршавање послова из надлежности Одјељења, на начин прописан чланом 2 Организационог плана, утврђене су сљедеће организационе јединице:

1. Пододјељење за пољопривреду;
2. Пододјељење за шумарство и водопривреду;
3. Пододјељење за ветеринарство;
4. Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој.

Пододјељење за пољопривреду надлежно је за:

- развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко Дистрикта БиХ;
- пружање савјетодавних услуга из области пољопривреде и сточарства;
- стварање услова у Брчко дистрикту БиХ за постприватизационо инвестирање;
- повезивање примарне пољопривредне производње и прехрамбене индустрије у Брчко дистрикту БиХ.

Пододјељење за шумарство и водопривреду надлежно је за:

- припремање и спровођење закона и других прописа из области шумарства, ловства и водопривреде с циљем рационалног коришћења и заштите шумског фонда, рационалног коришћења и заштите дивљачи и ловишта, рационалног коришћења и заштите вода и водног добра;
- обављање нормативно-правних, студијско-аналитичких, управно-надзорних послова и послова стручног надзора који се односе на област шумарства, ловства и водопривреде;

- припремање стратегија и развојних политика управљања шумама и шумским фондом, ловиштима и ловним фондом, водама, водопривредним објектима и јавним водним добром;
- припремање аката, анализа и информација из области шумарства, ловства и водопривреде;
- припремање стручних подлога и рјешења за израду развојног програма шумарства, ловства и водопривреде;
- чување и заштиту шумског фонда кроз организовани рад чуварске службе;
- израду предлога буџета Пододјељења;
- имплементацију пројеката из области шумарства, ловства и водопривреде те координацију с међународним организацијама које финансирају пројекте из наведених области у надлежности Пододјељења;
- давање стручних мишљења, тумачења и упутстава из дјелокруга рада Пододјељења;
- спровођење међународне сарадње, праћење спровођења уговора, конвенција и пројеката;
- припремање потребних извјештаја Влади и Скупштини као и другим надлежним институцијама.

Пододјељење за ветеринарство надлежно је за:

- публикување ветеринарских сертификата, упутстава и потврда;
- ветеринарске прегледе производа, сировина прехрамбених производа и њихово обиљежавање, као и ветеринарске прегледе сточне хране, воде за напајање животиња и отпадака у производњи, складиштењу и промету ради обезбјеђивања здравствене исправности;
- праћење и контролу трговине и употребе лијекова у ветеринарској медицини;
- контролу ефикасности и штетности лијекова;
- контролу здравствене исправности прехрамбених производа, отпадака и сточне хране, животињског сјемена, јајних ћелија и ембриона, као и воде за напајање животиња;
- вођење регистра животиња и објеката на регионалном и националном нивоу у складу с прописима;
- оспособљавање јединица за прву ветеринарску помоћ цивилне заштите;
- обезбјеђивање извођења контроле имуности;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја у прехрамбеним производима;
- обезбјеђивање извођења и организацију праћења остатака штетних материја код животиња и сточне хране;
- увођење и развијање информационог система у ветеринарству БиХ.

Пододјељење за анализу и административну подршку и рурални развој надлежно је за:

- израду планова за рурални развој села који одражавају потребе и аспирације локалног становништва у складу с природним базом ресурса;
- координацију развоја поменутих планова од стране Владе, невладиних организација и донатора (што ће користити као основа микрокредитних линија погодних за развој малих предузећа у руралним подручјима);
- одабирање пилот пројеката за имплементацију на основу оцјене економског и социјалног ефекта које би они могли имати. Ови пројекти ће обухватити шеме битне за цијелу а поготову руралну заједницу;

- креирање мјера које могу довести до повећања запослености у непољопривредним дјелатностима у руралним подручјима укључујући мале шеме за започињање бизниса;
- провођење активности управљања и координацију пројеката у Одјељењу;
- имплементацију пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита;
- мониторинг кредита и пројеката;
- подршку обезбјеђењу руралних кредита;
- координацију ентитетских, повезаних пројектних иницијатива.

За извршење послова из дјелокруга рада Одјељења систематизована су укупно осамдесет два (82) радна мјеста у Организационом плану, док су на дан 31. 12. 2019. године у Одјељењу била шездесет три (63) запослена. Просјечан број запослених за 2019. годину је шездесет четири (64).

Одјељење је смјештено у властитом простору у Мостарској улици 145 (зграда бившег Института за уљарице).

4. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије је финансијско пословање Одјељења за 2019. годину, у дијелу планирања и извршења буџета, оцјена система интерних контрола, као и усклађеност пословања из своје надлежности и овлашћењима са законским и другим релевантним прописима.

Циљ ревизије финансијског пословања Одјељења је да омогући ревизору да на основу прикупљених доказа изрази мишљење о томе да ли је финансијско пословање обављено у складу са законским важећим прописима, као и примјереног понашања руководиоца Одјељења над средствима и имовином Брчко дистрикта БиХ. Поред тога, ревизија је планирана и извршена са циљем прибављања реалног основа за оцјену да ли су предузете све мјере за намјенско трошење буџетских средстава за сврхе за које је дато овлашћење доношењем буџета, те давања препорука за даљи рад с посебним нагласком на што ефикаснију заштиту јавне имовине и економично трошење јавних средстава путем јачања интерних контрола.

Обим ревизије је утврђен интерним планским документима ревизије.

С обзиром да се ревизија обавља провјерама на бази узорака и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке могу остати неоткривене.

5. ОСВРТ НА НАЛАЗЕ И ПРЕПОРУКЕ ПРЕТХОДНЕ РЕВИЗИЈЕ

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) је извршила ревизију финансијског пословања Одјељења за 2018. годину и доставила коначан Извјештај о извршеној ревизији, број: 01-02-03-13-224/19, 21. јуна 2019. године. По датим препорукама, Одјељење је сачинило и доставило Акциони план 19. јула 2019. године, у року, који је регулисан одредбом члана 17 става 2 Закона о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ.

Увидом у планиране активности и Извјештај о раду Одјељења за 2019. годину, те освртом на реализацију датих препорука утврдили смо следеће:

– **Реализоване препоруке**

Одјељење је реализовало препоруке које се односе на:

- усклађивање измјена програма утрошка текућих грантова са Одлуком о одобравању измјена и допуне Програма самозапошљавања;
- одређивање обвезника уплате осигурања од повреде на раду и професионалног обољења приликом закључивања уговора о посебним пословима.

– **Нереализоване препоруке**

Одјељење није реализовало препоруке које се односе на:

- благовремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- ефикасно располагање средствима одобреним буџетом за 2019. годину, како је то предвиђено чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, односно динамику реализације одобрених буџетских средстава ускладити са предвиђеним активностима у Плану рада Одјељења за 2019. годину,
- прописивање рока увођења извођача у посао;
- досљедно поштовање Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених;
- дефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисање процедуре ангажовања извршилаца, као и преиспитивања усаглашености Организационог плана Одјељења са потребама за обављање дјелатности;
- предузимање активности неопходних за доношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року, са јасно утврђеним условима и неопходном документацијом за признавање подстицаја, мјерљивим параметрима за оцјену испуњења циљева и документовања намјенског коришћења средстава;
- именовање комисије за интерну контролу која ће вршити континуирану контролу подстицаја у пољопривредној производњи, односно контролу рада комисија за подстицај на терену;
- утврђивање минималног броја, од укупно поднесених захтјева, који треба да буду предмет надзора, а све ради контроле захтјева за подстицај у износу од преко 1.000,00 КМ;
- додјеливање средстава за грантове непрофитним организацијама а да се не изврши правдање претходно добијеног гранта без обзира на годину у којој је грант добијен;
- обавјештавање Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ о непрофитним организацијама које нису поднијеле извјештај о намјенском утрошку средстава додијелиених у претходној години до 30. септембра текуће године.

– **Нереализоване препоруке из претходне три године:**

- успостављање система интерних контрола који ће елиминисати слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења;
- обезбјеђење досљедне примјене Закона о подстицајима у пољопривреди у дијелу извјештавања о реализацији и резултатима подстицаја;
- обезбјеђење досљедне примјене Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза целокупне имовине и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Потребно је да Одјељење предузме активности на имплементацији препорука датих у Извјештају о обављеној ревизији финансијског пословања.

6. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

6.1. Руководство и систем интерних контрола

Радам Одјељења руководи шеф Одјељења, у складу са законом и упутствима градоначелника, предлаже неопходне мјере ради ефикасног и ефективног остваривања утврђених циљева и задатака из надлежности Одјељења, залаже се за побољшање стања у областима из своје надлежности, те заступа и штити интересе запослених у тим областима. Пододјељењима руководе шефови пододјељења, који пружају помоћ шефу Одјељења у руковођењу појединим областима или подручјима рада.

Ради остварења програмских циљева, као и економичног, ефикасног и ефективног трошења јавних средстава неопходно је успоставити функционалан систем интерних контрола, што спада у одговорност руководства. Елементи интерне контроле успостављени доношењем Правилника о интерној контроли и појединачних аката и процедура усмјерени су на конкретне процесе: пријем и обрада захтјева, одобравање подстицаја, накнадну контролу поднесених захтјева и испуњености критерија прописаних Правилником о подстицајима, продаја дрвних сортимената, додјела шумских садница, контрола чишћења просторија, контрола употребе телефона, вођењу регистра пољопривредних газдинстава.

Приликом дефинисања контролних процедура није извршена идентификација значајних ризика који могу онемогућити постизање постављених циљева Одјељења, процјена вјероватноће њиховог настанка и њиховог утицаја на пословање Одјељења, као и дефинисање одговарајућих мјера за њихово спречавање и корекцију негативних ефеката на пословање.

Успостављене процедуре, због усмјерености на појединачне активности Одјељења, не дају довољан основ за успостављање цјеловитог и ефикасног система интерних контрола. Осим тога у систему интерних контрола недостаје адекватан систем надзора, информисања и комуникација о налазима контролних активности, како унутар Одјељења тако и са осталим учесницима ван Одјељења у повезаним пословним процесима.

Контролни поступци, обављани на основу општих упутстава из организационог плана, су формализовани и сведени на рутинске трансакције, што потврђују уочени пропусти и неправилности:

- неблаговремено предузимање радњи и активности на реализацији програмских задатака планираних Програмом рада, који су у надлежности Одјељења;
- неблаговремено предузимање активности на спровођењу Средњорочног програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015–2020. година;
- неефикасно у располагање средствима одобреним буџетом за 2019. годину, како је то предвиђено чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину;
- непридржавање горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета;

- необезбјеђење интерног праћења утрошка горива које се сипа у мотоцикле, са количинског аспекта;
- недоследно поштовање Правилника о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених;
- недефинисање врсте и обима посебних послова у Одјељењу, услова настанка потребе за њиховим обављањем, неизвршавање њиховог претходног вредновања, недефинисање процедуре начина ангажовања извршилаца;
- недоследно поштовање Одлуке о начину утрошка средстава за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу документовања радње поводом које настаје трошак за репрезентацију у објектима ван зграде Владе Брчко дистрикта БиХ;
- недоношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року, са јасно утврђеним условима и неопходном документацијом за признавање подстицаја, мјерљивим параметрима за оцјену испуњења циљева и документовања намјенског коришћења средстава;
- недоследно поштовање Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2019. годину, у дијелу извршавања контроле рада комисија за подстицај на терену, и непосредан увид у утврђено стање на терену;
- неуспостављање накнадне контроле код праћења периода посједовања свих врста подстицаја за капиталне инвестиције, ради документовања намјенског коришћења одобрених средстава, како је то прописано чланом 18 Правилника;
- неправовремено обезбјеђење неопходних услова за извођење радова;
- недоследна примјена Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу: свеобухватности и објективности пописа, окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима, обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза, као и процјене могућности наплативости потраживања;
- неправовремено обавјештавање Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације, у складу са одредбама Правилника о евиденцији сталних средстава, ситног инвентара и материјала за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

Потребно је, ради ефикаснијег пословања, успоставити систем интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости и допринијети ефикасном остваривању циљева Одјељења.

6.2. План и реализација планом предвиђених задатака

Одјељење је за послове из своје надлежности, која је прописана чланом 26 Закона о јавној управи Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 19/07, 2/08, 43/08, 9/13, 48/16 и 9/18), донијело Програм рада за 2019. годину, са пет постављених циљева и са роковима за њихово извршење, 31. децембар 2019. године. Предвиђени циљеви су:

1. израда планова за рурални развој, имплементација пројеката ЕУ из области робних и новчаних кредита те побољшана кредитна подршка у области пољопривреде;
2. развој и унапређивање пољопривредне производње и сточарства на подручју Брчко дистрикта БиХ;

3. рационално коришћење и унапређивање шумског фонда, уређење водотока и повећање степена заштите од поплава;
4. повећање степена заштите здравља животиња и смањен степен опасности преласка зараза на људе и
5. активности у борби против корупције.

У поступку ревизије смо утврдили да Одјељење, у оквиру циља 2 није реализовало програмске задатке које се односе на законодавне активности и то:

- усвајање планираних закона о пчеларству, закон о измјенама и допунама закона о подстицајима у пољопривредној производњи,
- израду подзаконских аката Закона о ловству Брчко дистрикта БиХ.

У оквиру циља 2, због касног усвајања буџета, дјелимично је реализована активност везана за дистрибуцију подстицаја и наставак функционисања уз побољшање пројекта противградне заштите на подручју Дистрикта.

Потребно је да Одјељење предузме активности на реализацији програмских задатака који су предвиђени Програмом рада а који су у надлежности Одјељења.

Влада Брчко дистрикта БиХ је на тематској сједници 23. јуна 2015. године донијела Одлуку о усвајању Средњорочног програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015–2020. година. Средњорочним програмом, у области пољопривреде и руралног развоја Одјељење је одређено као носилац великог броја активности.

Увидом у податке о статусу провођења мјера и активности, као што су: анализа подстицајних мјера у пољопривреди, доношење Стратегије и Плана за пољопривреду и рурални развој, унапређивање правног оквира у пољопривреди, успостављање редовне сарадње Одјељења за пољопривреду и Одјељења за јавни регистар о повезивању пољопривредног регистра са ГИС, доношење прописа о сточарству, о органској производњи, доношење акционог плана за спровођење прописа БиХ у области безбједности хране у Брчко дистрикту БиХ и друге, смо утврдили да значајан дио активности није обављен, што није у складу са Средњорочним програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015.-2020. година.

Потребно је предузети активности на спровођењу Средњорочног програма приоритета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција за период 2015.-2020. година.

6.3. Приходи и примици

Одјељење је за 2019. годину планирало приходе у износу од **921.600,00** КМ, а остварило у износу од **1.014.008,50** КМ или 110,03 % (табела број 3 у прилогу Извјештаја).

Приходи се односе на:

- **посебне накнаде и таксе**, односно посебне водопривредне накнаде, накнаде за коришћење општекорисних функција шума, накнаде за извршене ветеринарско санитарне прегледе у земљи и посебне водопривредне накнаде за извађени материјал из водотока, у износу од **893.389,59** КМ;
- **приходе од пружања јавних услуга, и то:** приходи од продаје дрвета физичким лицима, средства за репродукцију приватних шума, средства за репродукцију шума у

власништву Дистрикта и услуге лабораторијског испитивања плодности земљишта, у износу од **97.900,48** КМ;

- **непланиране уплате** – приходи, односе се на рефундацију утрошка електричне енергије за рад Црпне станице „Ђурићи“ Вучиловац од Агенције за воде Сарајево и ЈУ „Воде Српске“ Бијељина, у износу од **20.891,88** КМ;
- **административне таксе**, односно таксе на увјерење о бављењу пољопривредном производњом, рјешења о дозволи за увоз, захтјев за полагање риболовачких испита, увјерења о положеном риболовачком испиту, водопривредне услове и сагласности, дозволе, захтјев за сјечу у приватним шумама у износу од **1.824,70** КМ и
- **остале буџетске накнаде и таксе** у износу од **1,85** КМ;

Повећање наплате значајнијих прихода у односу на план било је код прихода од продаје дрвета физичким лицима и средстава за репродукцију приватних шума (кроз подношење већег броја захтјева за сјечу од стране власника шума). Приходи се остварују на начин да власници шума издвајају 10% вриједности нето просјечне дрвне масе.

7. Планирање и извршење текућих издатака

Текући буџет Одјељења за 2019. годину одобрен је у износу од 14.989.322,00 КМ, а за период 1. јануар – 31. децембар 2019. године остварен у износу од 14.358.456,00 КМ, односно 95,79% плана.

Одредбама члана 10, става 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину је прописано да су буџетски корисници одговорни, између осталог, и за ефикасност у располагању буџетским средствима која су им одобрена буџетом за 2019. годину.

У структури извршења текућег буџета у односу на планиране величине Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге остварене у износу 1.517.154,00 КМ или 77,77%, од чега се најнижи проценти остварења односе на набавку материјала и ситног инвентара 66,09%, издатке за текуће одржавање 69,91%, уговорене и друге услуге 84,51%. Укупна нереализована средства на овом економском коду износе 433.626,09 КМ.

Динамика извршења одобреног буџета код наведених позиција није у складу са активностима и циљевима предвиђеним Планом рада Одјељења за 2019. годину. Такође, низак проценат извршења показује неефикасност у располагању средствима одобреним буџетом за 2019. годину, што није у складу с чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину.

Потребно је ефикасно располагати средствима одобреним буџетом за 2019. годину, како је то предвиђено чланом 10 ставом 2 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, односно динамику реализације одобрених буџетских средстава ускладити са предвиђеним активностима у Плану рада Одјељења за 2019. годину.

Одредбама члана 10 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ прописано је да се израда буџета заснива на Документу оквирног буџета (ДОБ), који приказује горње границе расхода за сваког буџетског корисника.

ДОБ Брчко дистрикта БиХ за период 2019–2021 године је усвојен 1. августа 2018. године, те су као горње границе расхода Одјељења на позицији: „Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге предвиђен износ од 1.825.030,00 КМ а на позицији „Капитална средства“ нису планирани издаци.

Ревизијом смо утврдили да је буџетом Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину на позицији „Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге“ планиран износ од 1.950.780,00 КМ и на позицији „Капитална средства“ износ од 1.396.969,74 КМ, односно прекорачени су износи

предвиђени ДОБ-ом Брчко дистрикта БиХ за период 2019–2021 године, што није у складу са одредбама члана 10 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је, приликом израде буџета, придржавати се горњих граница расхода предвиђених ДОБ-ом, у складу са одредбама Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ, у дијелу израде буџета.

7.1.1. Издаци за бруто плате и накнаде

Издаци за бруто плате и накнаде одобрени су у износу 1.718.220,88 КМ, а извршени у износу од 1.635.577,76 КМ или 95,19% плана.

У оквиру бруто плата и накнада на бруто плате се односи 1.624.256,32 КМ а на накнаде 11.321,44 КМ.

Доприноси на терет послодавца исплаћени су у износу од 45.565,61 КМ или 83,12% плана.

7.1.2. Издаци за набавку материјала и ситног инвентара

Издаци за набавку материјала и ситног инвентара одобрени су у износу 208.630,00 КМ, а извршени у износу од 137.875,67 КМ или **66,09%**. До краја 2019. године износ од 70.754,33 КМ није утрошен, нити је исти на вријеме ослобођен, како би могао бити преусмјерен у друге активности.

7.1.3. Издаци за услуге превоза и горива

Издаци за услуге превоза и горива у ревидираном периоду су остварени у износу од **46.275,32 КМ** или 89,16% плана.

Одјељењу је 16. априла 2019. године достављен рачун за утрошено гориво које је у периоду 1. април – 16. април 2019. године преузето од стране Одјељења, по основу Оквирног споразума, број: 13-000039/19 и Појединачног уговора за набавку и испоруку течних горива, у укупном износу од **1.345,03 КМ**. Увидом у отпремнице број: 328 и 001850 које се налазе у прилогу рачуна, смо установили да је 2. априла и 15. априла 2019. године у возило “Мотоцикл – АПН-6С” насуто по 40 литара горива.

Одредбама члана 8 (погонско гориво) става 1 Правилника о интерној контроли у Одјељењу, прописано је да се погонско гориво за возила у власништву Дистрикта користи само на основу путног налога за возило и интерног бона који издаје Пододјељење за одржавање возила. Ставом 3 истог члана регулисано је да за примљено гориво на бензинској пумпи код добављача, возач је обавезан да евидентира у путни налог и изврши овјеру потписом и печатом бензинске пумпе.

Ревизијом смо установили да Одјељење није обезбиједило интерно праћење утрошка горива које се сипа у мотоцикле, са количинског аспекта.

Одјељење треба унаприједити интерне контроле у погледу јасних и транспарентних евиденција везаних за употребу мотоцикла.

7.1.4. Издаци за текуће одржавање

Издаци за текуће одржавање одобрени су у износу од 439.700,00 КМ, а извршени у износу од 307.380,68 КМ или 69,91% плана. Најзначајнији издаци односе се на санацију штета од поплава 175.960,10 КМ, одржавање водопривредних објеката 84.051,02 КМ, услуге поправака и одржавања путева 12.899,26 КМ, одржавање возила 11.908,05 КМ, одржавање опреме 10.340,45 КМ и одржавање зграда 6.905,92 КМ.

7.1.5. Уговорене услуге

Уговорене услуге одобрене су у износу од **1.097.550,00** КМ, а остварене у износу од **927.589,09** КМ или 84,51%.

Од наведеног износа најзначајнији издаци односе се на: услуге насипања пољских путева 344.745,65 КМ, уговоре о посебним пословима у износу од 188.489,80 КМ, услуге збрињавања паса луталица 164.977,00 КМ, услуге противградне заштите 81.000 КМ, остале неспоменуте услуге и дажбине 60.912,00 КМ, ветеринарске услуге 26.761,57 КМ и друго.

Одјељење је наставило праксу ангажовања особља путем уговора за привремене и повремене послове и уговора о дјелу и у 2019. години, тако да су издаци по том основу остварени у износу од **188.489,80** КМ.

Закључивање појединачних уговора вршено је на основу Одлуке Владе о давању сагласности, број: 13-004028/18 од 11. јануара 2019. године за ангажовање двадесет пет (25) лица ради испуњавања обавеза из надлежности Одјељења, на пословима за које, по образложењу Одјељења, нису предвиђена радна мјеста. За период јануар – април било је ангажовано двадесет пет (25) лица, од којих је девет (9) ловочувара. Усвајањем Организационог плана од **17. јула 2019. године**, утврђена је нова унутрашња организација и систематизација радних мјеста у Одјељењу, којом је позиција ловочувара превиђена као радно мјесто (број извршилаца 9, на одређено вријеме), тако да је од маја по уговорима о обављању посебних послова мјесечно било ангажовано шеснаест (16) односно седамнаест (17) лица.

Законом о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ прописано је да се начин ангажовања лица, накнада за обављање посебних послова, као и форма и садржај уговора о обављању посебних послова прописују Правилником о раду службеника и намјештеника у органима јавне управе Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Правилник о раду).

Одредбама члана 14 Правилника о раду прописани су форма и садржај уговора о обављању посебних послова, док су начин ангажовања и висина накнаде дати у надлежност руководиоцу органа управе без постојања претходно дефинисаних процедура и критеријума који би обезбиједили начело транспарентности у поступку избора извршилаца и утврђивања висине накнаде.

Увидом у стање попуњености систематизованих позиција, образложење предлога за ангажовање извршилаца за обављање посебних послова, као и опис послова у појединачним уговорима утврђено је да се одређени број уговора односи на обављање редовних стручних послова из дјелатности Одјељења и да је потреба за њиховим обављањем настала због непопуњености позиција чији опис већим дијелом одговара описима из уговора (послови пружања помоћи приликом ажурирања података који се односе на реализацију подстицаја, послови пружања асистенције техничком секретару и послови административно-техничке природе, сарадња са Агенцијом за обиљежавање животиња на пословима уноса података за цијепљење и чиповање паса). Истовремено, постојање упражњених позиција и потреба за посебним пословима указује на могућу неусклађеност постојећег Организационог плана са потребама за обављање дјелатности Одјељења.

Такође можемо констатовати да се уговори закључују са истим особама без претходно извршене провјере квалификованости, што се посебно односи на уговоре о обављању

посебних послова стручног савјетовања шефа Одјељења за правна питања гдје су ангажована три лица, стручног савјетовања за економска питања – ангажована такође три лица, (ангажовани извршиоци без провјере о посједовању искуства и стручних способности у тој области). Осим наведеног није обезбијеђена транспарентност приликом избора ангажованих лица и није осигуран надзор и праћење њихових остварених резултата рада.

Потребно је дефинисати врсту и обим посебних послова у Одјељењу, услове настанка потребе за њиховим обављањем, извршити њихово претходно вредновање, дефинисати процедуру начина ангажовања извршилаца, као и преиспитати усаглашеност Организационог плана Одјељења с потребама за обављање дјелатности.

Одредбама члана 46а Закона о измјенама и допунама Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ је прописано да ангажовање лица ради обављања посебних послова може трајати најдуже до једне године, те да се ангажовање врши закључивањем уговора о посебним пословима.

У поступку ревизије смо утврдили да су са лицима закључивани уговори о вршењу посебних послова на период од мјесец дана који се константно занављају тако да укупно ангажовање појединих лица траје дуже од једне године, што није у складу са одредбама члана 46а Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је ангажовање лица ради обављања посебних послова вршити у складу са одредбама Закона о државној служби у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу периода ангажовања лица.

Одредбама члана 13 става 5 Правилника о раду је утврђено да се у току календарске године не може ангажовати више од 10% лица, у односу на број запослених, у том органу јавне управе.

Ставом 6 истог члана Правилника, дефинисано је да се на образложени предлог, у **изузетним случајевима**, може одобрити ангажовање више од 10% лица у односу на број запослених у том органу јавне управе.

Одјељење није доказало изузетне околности и без адекватног образложења извршено је ангажовање просјечно мјесечно деветнаест (**19**) лица за обављање посебних послова који у односу на укупан број запослених у Одјељењу, значајно премашује наведено ограничење.

Потребно је, приликом ангажовања лица за обављање посебних послова, досљедно поштовати Правилник о раду, у дијелу максималног броја ангажованих лица у односу на број запослених.

На име уговорених услуга за период 1. јануар – 31. децембар 2019. године реализовани су **издаци за услуге репрезентације** у износу од **8.371,75 КМ**.

Влада Брчко дистрикта је трошкове репрезентације, у оквиру одобреног буџета за те намјене, регулисала Одлуком о начину утрошка за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ од 3. јула 2013. године (у даљем тексту: Одлука).

Одредбама члана **4 става 1** (документовање репрезентације) поменуте одлуке, прописује да репрезентација мора бити документована на начин да се непосредним увидом у одговарајуће исправе може утврдити: наручилац репрезентације, корисник репрезентације, добављач репрезентације и обим утрошка репрезентације. **Став 2**, истог члана прописује да обавезне исправе којим се врши документовање чињеница из става 1 овог члана су:

- а) Рачун добављача;

- b) Профактура потписана од наручиоца-корисника ако се плаћање врши авансно;
- c) Спецификација трошкова;
- d) Кратак опис радње поводом које настаје трошак за репрезентацију у објектима ван зграде Владе Брчко дистрикта БиХ.

Ревизијом смо утврдили да уз рачуне (са износима за конзумацију хране и пића од 812,00КМ, 801,00 КМ) није наведен кратак опис радње поводом које настаје трошак за репрезентацију, тако да је наручилац репрезентације истовремено и корисник, што није у складу с чланом 4 тачком d) Одлуке о начину утрошка за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ од 3. јула 2013. године.

Потребно је. приликом трошења средстава репрезентације, поштовати Одлуку о начину утрошка средстава за репрезентацију и поклоне у органима јавне управе Брчко дистрикта БиХ, у дијелу документовања радње поводом које настаје трошак за репрезентацију у објектима ван зграде Владе Брчко дистрикта БиХ.

7.1.6. Текући грантови

Издаци за текуће грантове одобрени су буџетом за 2019. годину у износу од **11.265.500,00** КМ, а извршени у износу **11.160.158,99** КМ или **99,06%** и односе се на субвенције приватним предузећима и предузетницима у износу од 10.479.964,95 КМ, текуће трансфере другим нивоима власти у износу од 500.000,00 КМ, грантове појединцима у износу од 91.694,04 КМ и грантове непрофитним организацијама у износу од 88.500,00 КМ.

Субвенције приватним предузећима и предузетницима (подстицаји у пољопривреди) реализују се на основу Закона о подстицају у пољопривредној производњи (у даљем тексту: Закон о подстицајима), Програма утрошка текућих грантова којег усваја Влада Брчко дистрикта БиХ и Правилника о начину и условима за подстицај у пољопривредној производњи за 2019. годину – „Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 19 од 29. јула 2019. године, (у даљем тексту: Правилник), који је ступио на снагу **30. јула 2019.** године.

Чланом 20 Закона о подстицајима је прописано да Правилник за остваривање подстицаја у пољопривредној производњи доноси Влада Брчко дистрикта БиХ, на предлог Одјељења, у **року од тридесет (30) дана од дана усвајања буџета** Брчко дистрикта БиХ за фискалну годину. Буџет Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину је усвојен **28. марта 2019,** године а Правилник је донесен четири мјесеца након законом прописаног рока.

Због неблаговремено донесеног правилника, документовање започете и окончане производње, као и ранијих година, вршено је на основу привремених записника Комисије Одјељења, који су сачињавани на захтјев потенцијалних корисника, на основу критерија из Правилника за 2018. годину.

Правилником је намјенско коришћење средстава, као обавеза корисника након добијања подстицаја (члан 18 Правилника), веома широко постављено и доказује се изјавом о намјераваној продаји или складиштењу за репродукцију или каснију продају. Корисници немају обавезу накнадног документовања и доказивања производње, продаје или ускладиштења, што доводи у питање само **постизање циља** прописаног чланом 3 Закона. Члан 3 прописује да је „**циљ доношења** овог закона, осигурање дугорочних подстицаја који ће омогућити стварање и унапређивање комерцијалне пољопривредне производње, задржавање становништва на селу и укупни рурални развој у Брчко дистрикту БиХ.

Правилником нису успостављени мјерљиви параметри за оцјену остваривања законом утврђених циљева подстицаја, нити су дефинисани приоритети у подстицању појединих

врста производње, тако да се мјерење ефеката подстицаја своди на финансијско извршење буџета. Одјељење није вршило анализу уложених средстава, односно није утврдило степен реализације циљева дефинисаних чланом 3 Закона.

Потребно је да Одјељење иницира измјене и допуне Закона о подстицају у пољопривредној производњи у дијелу да се правилник за остваривање подстицаја може примјењивати од 1. јануара текуће године.

Потребно је предузети активности неопходне за доношење Правилника о подстицајима, у законом прописаном року, са јасно утврђеним условима и неопходном документацијом за признавање права на подстицај и мјерљивим параметрима за оцјену анализе уложених средстава са степеном реализације постављених циљева, у складу са Законом.

Чланом 16 ставом 1 Правилника (Управни и инспекцијски надзор) прописано је да **управни надзор над реализацијом подстицаја континуирано врши Одјељење** путем Комисије за интерну контролу за подстицај у пољопривредној производњи.

Ставом 2 истог члана Правилника дефинисана је надлежност шефа Одјељења да именује Комисију за интерну контролу а ставом 3 прописано је да Комисија за интерну контролу врши:

- a) контролу рада комисија за подстицај на терену;
- b) провјеру обрађене документације;
- c) непосредан увид у утврђено стање на терену;
- d) контролу маркирања животиња;
- e) утврђивање чињеничног стања за најмање 10% од укупно поднесених захтјева из члана 13 става 14 Правилника (захтјеви у којима је укупно кандидовани износ до 1.000.00 КМ).

Увидом у документацију смо утврдили да је шеф Одјељења 30. септембра 2019. године донио Одлуку о именовању **Комисије за интерну контролу**, број: 02-000068/19, са задатком да поред обавеза прописаних Правилником „континуирано врши надзор над реализацијом подстицаја“ по захтјевима за додјелу подстицаја за унапређивање пољопривредне производње у **2019. години**.

Увидом у записнике о извршеној интерној контроли установили смо да је Комисија у 2019. години извршила контролу по захтјевима за подстицај из 2019. године **до 1.000,00 КМ** у просторијама Одјељења, методом случајног узорка, и то 23. децембра 2019. године је сачињено двадесет а 27. децембра 2019. године пет записника, што у односу на укупан број поднесених захтјева до 1.000,00 КМ чини 6,99%, што је мање од процента предвиђеног Правилником. Комисија није утврђивала чињенично стање по поднесеним захтјевима.

Од задатака прописаних чланом 16 ставом 3 Правилника, Комисија је вршила једино контролу пријема захтјева, контролу сачињавања записника и контролу израде одлуке, **по захтјевима до 1.000,00 КМ**, а није вршила контролу рада комисија за подстицај на терену, провјеру обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња.

Од почетка 2019. године поднесени су захтјеви корисника који се односе на производње које су започете прије ступања на снагу Правилника за 2019. годину и код којих је завршен процес производње, можемо констатовати да је највећи број захтјева поднесен и одобрен прије именовања Комисије за интерну контролу.

Одјељење није успоставило „континуирани надзор над реализацијом подстицаја“ у 2019. години (контролу рада комисија за подстицај на терену, провјеру обрађене документације, непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња), прописан чланом 16, ставом 1 и ставом 3 Правилника.

Потребно је да Одјељење „ради континуираног надзора над реализацијом подстицаја“ проводи контролу рада комисија за подстицај на терену, врши провјеру обрађене документације, врши непосредан увид у утврђено стање на терену и контролу маркирања животиња, како је то предвиђено Правилником.

Потребно је утврдити чињенично стање за најмање 10% од укупно поднесених захтјева из члана 13 става 14 Правилника (захтјеви у којима је укупно кандидовани износ до 1.000.00 КМ).

Ставом 5 члана 16 Правилника је прописано да Коначан извјештај о свом раду за 2019. годину, Комисија за интерну контролу доставља шефу Одјељења, најкасније до 31. јануара 2020. године.

Ревизијом смо утврдили да је Извјештај о раду комисије за интерну контролу сачињен 27. фебруара 2020. године, што није у складу са ставом 5 члана 16 Правилника, у којем је предмет интерне контроле био само пријем захтјева за подстицај до 1.000.00 КМ.

Потребно је Извјештај о раду комисије за интерну контролу сачинити најкасније до 31. јануара 2020. године, како је то предвиђено Правилником.

Одредбама члана 59 става 1 Правилника прописано је да се **подстицај за капиталне инвестиције** односи на изградњу стакленика, пластеника, подизање нових насада воћа и рурални развој а рурални развој обухвата инвестирање у пољопривредну механизацију, прерађивачке капацитете, остале пољопривредне инвестиције и сертификарање по стандардима ГЛОБАЛГАП-а. Даље, члановима 60, 61, као посебни додатни критеријум, између осталих је наведено да:

- стакленици за чију изградњу је у протеклих пет календарских година корисник остварио подстицај, буду у његовом власништву и да је у њима заснована производња,
- пластеник за чију изградњу је у протекле три године корисник остварио подстицај, буде у његовом власништву и да је у њему заснована производња.

Затим члановима 69, 70, 71 и 72 прописано је:

- да купљена самоходна пољопривредна механизација неће бити отуђена у периоду од **седам година** од тренутка добијања подстицаја;
- за прерађивачке капацитете и остале пољопривредне инвестиције одређен је период посједовања од **пет година** након добијања подстицаја;
- намјенски подстицај за прерађивачке капацитете и објекти за узгој стоке који на основу овјерене изјаве корисника неће бити отуђени у периоду од **десет година** од тренутка добијања подстицаја.

Такође, чланом 18 ставом 1 Правилника прописана је **обавеза корисника да намјенски користи** средства подстицаја за унапређивање пољопривредне производње и да се придржава рокова утврђених Правилником а који се односе на период држања грла у сточарству и период посједовања пољопривредне механизације, прерађивачких капацитета и осталих пољопривредних инвестиција.

Ревизијом смо утврдили да Одјељење посједује евиденцију додијељених грантова по врстама производње за 2019. годину, као и за све претходне године, **али да не провјерава**

да ли је период посједовања након добијања подстицаја испоштован, односно да ли се корисници гранта придржавају рокова предвиђених Правилником.

Потребно је успоставити накнадну контролу код праћења периода посједовања свих врста подстицаја за капиталне инвестиције, ради документовања намјенског коришћења одобрених средстава, како је то прописано чланом 18 Правилника.

Текући трансфери другим нивоима власти у износу од 500.000,00 КМ се односе на Програм samozapošljavanja у пољопривреди, по Одлуци о усвајању измјене и допуне Програма утрошка текућих грантова У Одјељењу за пољопривреду, шумарство и водопривреду, одобрених буџетом Брчко дистрикта за 2019. годину, број: 13-001982/19 од **24. децембра 2019.** године. Сврха Програма samozapošljavanja је допринос развоју пољопривреде Брчко дистрикта БиХ, кроз стварање услова за samozapošljavanja лица која се налазе на евиденцији Завода за запошљавање Брчко дистрикта БиХ у виду финансијске подршке за лица која отпочињу пољопривредну производњу.

Грантови непрофитним организацијама остварени су у износу од 88.500,00 КМ. Одјељење је, на основу Извјештаја Комисије за анализу захтјева за исплату текућих грантова, од 31. децембра 2018. године – за грантове добијене у 2017. години, одбило исплату пет захтјева корисника гранта због тога што нису оправдале утрошак средстава из претходне године и два удружења која нису поднијела захтјев, у укупном износу од 80.500,00 КМ.

Ревизијом смо утврдили да су поједина удружења добила грант у складу са аналитиком у књизи буџета за 2019. годину, иако нису оправдале добивени грант у 2017. години.

Према одредби члана 22 става 8 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, кориснику гранта неће бити додијељена средства уколико није поднио извјештај о намјенском утрошку средстава додијељених **у претходној години**. Стога, корисници гранта, који нису правдали средства у једној години појављују се са захтјевом за дојелу гранта сваке друге године и средства им буду додијељена, што треба прописати да кориснику гранта кроз будуће буџете неће бити додијељена средства.

Чланом 3 ставом 3 Закона о буџету Брчко дистрикта БиХ и чланом 4 ставом 3 Закона о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за 2019. годину, регулисано је да се израда и извршење буџета заснивају на начелима законитости, ефикасности, економичности и транспарентности. С обзиром да грантови представљају врсту буџетских расхода, на исте се примјењују сва начела јавних расхода. Основна идеја која се налази у основу начела јавних расхода јесте захтјев за рационалним трошењем јавних средстава.

Сматрамо да је неопходно додијељивање средстава за неке грантове обуставити подносиоцима захтјева док се не изврши правдање претходно добијеног гранта без обзира на годину у којој је грант добијен.

Потребно је дојелу средстава за грантове вршити након правдања задњег одобреног гранта, без обзира на годину одобрења.

Резултати остварени додијељеним грантовима се не прате на организован, свеобухватан и систематичан начин што је неопходно за анализу, те предлагање и предузимање евентуалних мјера ради остварења оптималног развоја Брчко дистрикта БиХ.

Потребно је иницирати активности на успостављању регистра додијелих грантова од стране Владе и институција Брчко дистрикта БиХ ради ефикасније контроле, анализе и планирања додјеле грантова.

7.2. Буџет капиталних потреба

Одобрена средства буџета капиталних потреба за период 2017–2019. година исказана су у износу 5.242.279,54 КМ, а извршена су у износу од **2.967.845,55 КМ**, или **56,61%** плана (табела број 2 у прилогу Извјештаја).

Одобрена средства за 2019. годину износе 1.396.969,74 КМ а извршена су током 2019. године у износу од 40.928,64 КМ или 2,93%. Укупно извршење у 2019. години износи 772.554,16 КМ.

Укупно **неуτροшена средства** из 2019. године у износу од **1.356.041,10 КМ** највећим дијелом се односе на пројекте Пододјелења за шумарство и водопривреду у износу од 1.330.764,66 КМ и то: регулисање потока Близна, регулисање потока ријеке Тиње, санација и реконструкција обала и дна корита Маочке ријеке и Рашљанске ријеке, израда спецификације за набавку новог електромотора и набавка, санација и реконструкција насипа и уређење корита ријеке Тиње. Износ од 22.485,00 КМ односи се на набавку рачунарске опреме и принтера која је реално могла бити завршена у ревидираном периоду и која је била предвиђена у Плану набавке али исте, по образложењу Одјелења, нису извршене због недостатака стручних лица за спровођење процедура,

На основу спроведеног отвореног поступка за избор понуђача, 12. марта 2019. године закључен је Уговор о извођењу радова, број: 13-001556/18 за ЛОТ 8, Изградња водопропушта на потоку Лукавац у МЗ Лукавац.

Чланом 3 потписаног уговора уговорне стане су утврдиле рок од двадесет (**20**) **радних дана од дана увођења у посао**, а увођење у посао извршиће се **након стицања неопходних услова** за извођење предметних радова.

Записником о завршетку уговорених радова од 5, односно 19. децембра 2019. године констатовано је увођење у посао 30. октобра 2019. године а датум завршетка радова 19. новембар 2019. године.

На основу наведеног можемо констатовати да извођач радова није уведен у посао непуних седам мјесеци. Одјелење је спровело процедуру и закључило Уговор о извођењу радова а да нису обезбијеђени неопходни услови за извођење предметних радова, односно увођење у посао, што између осталог, утиче на низак проценат извршења капиталног буџета.

Потребно је да Одјелење, прије закључивања уговора, правовремено обезбиједи неопходне услове за извођење радова.

7.3. Годишњи попис средстава и обавеза на дан 31. 12. 2019. године

Одлуком шефа Одјелења, број: 05-000839/19 од 24. октобра 2019. године именована је Комисија за попис сталних средстава и обавеза (у даљем тексту: Комисија за попис).

Чланом 7 ставом 1 Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза прописано је да је комисија за попис дужна да изврши попис и да исти достави Централној комисији и Трезору најкасније до 15. јануара наредне године.

Комисија Одјелења је извршила попис на дан 31. 12. 2019. године и **26. фебруара 2019.** године сачинила Извјештај о извршеном попису сталних средстава, ситног инвентара,

материјала на залихи и потраживања, који је доставила Дирекцији за финансије Брчко дистрикта БиХ и Централној пописној комисији.

Ревизијом смо утврдили да усаглашавање стварног и књиговодственог стања са Дирекцијом за финансије БиХ није извршено у прописаном року, те Извјештај о извршеном попису није благовремено достављен Централној комисији и Трезору, што није у складу с чланом 7 ставом 1 тачком а) Упутства.

Чланом 4 ставом 3 Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза прописано је Комисија води рачуна **да попис буде објективан и свеобухватан.**

Увидом у Извјештај о извршеном попису установили смо да су у пописним листама Одјељења евидентирана стална средства набавне вриједности 3.076.078,95 КМ, која се односе на ЗУП „Круг машина“. Интерна комисија је била у немогућности да изврши попис, те је 13. јануара 2020. године сачинила службену забиљешку број: 05-000839/19 којом је констатовано да је Основни суд Брчко дистрикта БиХ, у извршном предмету ради предаје у посјед покретних ствари и наплате трошкова извршног поступка, 4. децембра 2017. године, донио Рјешење број: 96 О Ип 100898 16, чијим је диспозитивом **обустановљено извршење у дијелу у коме је одређена предаја у посјед и слободно располагање покретних ствари.**

С тим у вези интерна комисија је Комисији за попис сталних средстава и обавеза, **предложила** да изврши отпис и искњижававање предметних основних средстава, која се воде у Одјељењу.

Комисија за попис није предложила искњижававање наведених сталних средстава, нити је навела разлоге за неизвршававање отписа имовине која се дуги низ година евидентира у Одјељењу, тако да је дио имовине пописан формално преузимањем књиговодствене евиденције, јер се наведена стална средства физички не налазе на стању у Одјељењу, што доводи у питање свеобухватност и објективност пописа.

Потребно је обезбиједити досљедну примјену Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу свеобухватности и објективности пописа и окончања пописа сачињавањем извјештаја у прописаним роковима.

Одредбама члана 2 става 1 тачке ф) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза прописано је, да комисије, у складу с роковима, приступају на дан 31. 12. обрачунске године **попису стања краткорочних и дугорочних обавеза.**

Ревизијом смо утврдили да Извјештајем о попису није обухваћен попис обавеза на дан 31. 12. 2109. године, што није у складу са одредбама члана 2 става 1 тачке ф) Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза.

Став 2 члана 2 Упутства прописује да приликом пописа потраживања и обавеза пописне комисије су дужне да провјере:

- а) **могућност наплате потраживања;**
- б) **реалност доспијећа обавеза.**

На основу података из аналитичке евиденције, на дан 31. 12. 2019. године исказан је износ потраживања од 482.746,65 КМ, који се односи на Фар програм ОБНОВА 2000, и то како слиједи:

1. Почетно стање на дан 1. 1. 2019. године у износу од: 482.746,65 КМ;
2. Салдо на дан 31. 12. 2019. године у износу од: 482.746,65 КМ.

Утврдили смо да током 2019. године није било наплате, те да Одјељење није провјерило **могућност** наплате исказаног износа потраживања, што није у складу са одредбама члана 2, става 2 тачке а) поменутог Упутства.

Потребно је досљедно примјењивати одредбе Упутства о раду пописних комисија и обављању пописа средстава, потраживања и обавеза у дијелу обављања годишњег пописа краткорочних и дугорочних обавеза као и процјене могућности наплативости потраживања.

7.4. Остали налази

Одредбама члана 4 Правилника о евиденцији сталних средстава, ситног инвентара и материјала за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ прописано је да су буџетски корисници обавезни да обавијесте Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу, како би се стално средство у припреми прекњижило на стално средство у употреби и започео обрачун амортизације. Ревизијом смо утврдила да је на економском коду инвестиције у току евидентирано 5.372.366,17 КМ, од којих се најмање 2.850.248,02 КМ односе на улагања у стална средства претходних година. Током 2019. године са поменутог економског кода, није вршено прекњижавање инвестиција у току на средства у употреби, односно није вршено стављање у употребу реализованих инвестиција, што није у складу са одредбама члана 4 Правилника о евиденцији сталних средстава, ситног инвентара и материјала за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

Потребно је да Одјељење правовремено обавјештава Дирекцију за финансије Брчко дистрикта БиХ о тачном датуму расположивости сталног средства за употребу како би се исто прекњижило као средство у употреби и отпочео обрачун амортизације, у складу са одредбама Правилника о евиденцији сталних средстава, ситног инвентара и материјала за буџетске кориснике у Брчко дистрикту БиХ.

8. КОМЕНТАР

Одјељењу је уручен Нацрт извјештаја о ревизији финансијског пословања за 2019. годину, број: 01-02-03-13-230/20 на разматрање и достављање евентуалних нових доказа и коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од петнаест (15) дана Одјељење се изјаснило дописом број: 13-001944/20 од 8. јула 2020. године и није имало примједби на налазе, тако да достављени нацрт представља коначан Извјештај.

Тим за ревизију:

Амра Мехић, дипл. ек.

Љубица Томић, дипл. ек.

9. ПРИЛОЗИ

Структура планираних и извршених текућих издатака за 2019. годину

Табела број 1

Екон. код	Назив економског кода	Остварено 2018.	План буџета 2019.	Прераспо-дјела	Ребаланс	Одобрени буџет	Извршење 2019.	% 8/7
1	2	3	4	5	6	7	8	9
611000	Плате и накнаде трошкова запослених	1.354.463,79	1.767.009,79		- 48.788,91	1.718.220,88	1.635.577,76	95,19
611100	Бруто плате и накнаде	1.338.401,42	1.754.009,79		- 48.788,91	1.705.220,88	1.624.256,32	95,25
611200	Накнаде запосленим	16.062,28	13.000,00		-	13.000,00	11.321,44	87,09
612100	Доприноси на терет послодавца	36.507,42	62.418,33		- 7.597,35	54.820,98	45.565,61	83,12
613000	Издаци за материјал и услуге	1.159.913,04	1.965.030,00	0,00	- 14.250,00	1.950.780,00	1.517.153,91	77,77
613100	Путни трошкови	8.421,03	12.000,00			12.000,00	7.089,80	59,08
613200	Издаци за енергију	43.224,05	82.000,00	- 12.300,00		69.700,00	47.441,27	68,06
613300	Издаци за комуналне услуге	14.992,23	34.500,00		+21.000,00	55.500,00	31.033,78	55,92
613400	Набавка материјала	131.844,76	248.630,00	- 40.000,00		208.630,00	137.875,67	66,09
613500	Издаци за услуге превоза и горива	34.363,60	46.100,00	+5.800,00		51.900,00	46.275,32	89,16
613700	Издаци за текуће одржавање	309.924,08	451.000,00	- 11.300,00		439.700,00	307.380,68	69,91
613800	Издаци за осиг. банк. услуге и услуге платног промета	6.999,13	8.300,00	+ 7.500,00		15.800,00	12.468,30	78,91
613900	Уговорене услуге	610.144,16	1.082.500,00	+ 50.300,00	- 35.250,00	1.097.550,00	927.589,09	84,51
614000	Текући грантови	12.609.585,05	9.565.000,00	-	1.700.500,00	11.265.500,00	11.160.158,99	99,06
614100	Текући трансфери истим или другим нивоима власти		500.000,00			500.000,00	500.000,00	100,00
614200	Грантови појединцима	11.999.585,05	65.000,00		+ 90.000,00	155.000,00	91.694,04	59,16
614300	Грантови непрофитним организацијама	610.000,00	0,00		+ 130.500,00	130.500,00	88.500,00	67,82
614500	Субвенције приватним предузећима и предузетницима	0,00	9.000.000,00		+1.480.000,00	10.480.000,00	10.479.964,95	100,00
	Укупно текући издаци	15.160.469,21	13.359.458,12			14.989.321,86	14.358.456,27	95,79

Буџет капиталних потреба

Табела број 2

Година	Одобрено	Извршено до 1. 1. 2019.	Извршено 2019.	Укупно извршење	%
2017.	2.663.788,59	2.060.320,40	228.288,59	2.288.608,99	85,92
2018.	1.181.521,21	134.970,99	503.336,93	638.307,92	54,02
2019.	1.396.969,74	0,00	40.928,64	40.928,64	2,93
УКУПНО:	5.242.279,54	2.195.291,39	772.554,16	2.967.845,55	56,61

Приказ планираних и остварених прихода и примитака по врстама

Табела број 3

Опис	Остварење 2018. г.	План прихода	Остварење 2019.		%
Приходи од нефинанс. јавних предуз. и фин. јавних институција	906,64	800,00	0,00	-	-
Административне таксе	2.024,80	20.000,00	1.824,70		9,12
Посебне накнаде и таксе	929.227,60	781.500,00	893.389,59		114,32
Приходи од пружања јавних услуга	149.088,95	117.800,00	97.900,48		83,11
Непланиране уплате – приходи	4.803,42	0,00	20.891,88		0,00
Грантови из иностранства – средства од повраћаја кредита у виду стеоних јуница	616,50	1.500,00	0,00	-	-
Остале буџетске накнаде и таксе	0,00	0,00	1,85	-	-
У К У П Н О:	1.086.667,91	921.600,00	1.014.008,50		110,03